

УДК 341.1/.8+339.92:004.8+004.056

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.5.14>

МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ПРАВОЗАСТОСУВАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ

Габані І.І.,
доктор філософії (PhD),
старший викладач кафедри міжнародного права
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Габані І.І. Міжнародна інформація та штучний інтелект у правозастосувальній діяльності держави.

У статті здійснюється комплексне дослідження ролі міжнародної інформації у сфері правозастосування з акцентом на сучасні тенденції впровадження технологій штучного інтелекту державними органами. В умовах глобалізації та зростання обсягу транснаціональних інформаційних потоків особливого значення набуває швидкий та ефективний обмін даними між правоохоронними структурами різних країн. Штучний інтелект виступає інструментом, здатним автоматизувати аналіз великих обсягів даних, забезпечити своєчасне виявлення загроз та підвищити результативність діяльності органів правопорядку. У статті визначено, що інтеграція штучного інтелекту у міжнародну правоохоронну взаємодію охоплює сфери обміну оперативними повідомленнями, виявлення та попередження транснаціональних злочинів, а також проведення аналітичної обробки інформації з відкритих і закритих джерел.

Особлива увага приділяється правовим та етичним аспектам застосування інтелектуальних систем у правозастосуванні. Автор аналізує міжнародно-правові акти, що регулюють використання штучного інтелекту, та стандарти, ухвалені міжнародними організаціями, включаючи ООН, Раду Європи, ЄС, Інтерпол та Європол. Хотілося би визначено ключові ризики, пов'язані з автоматизованим прийняттям рішень, серед яких — можливе порушення прав людини, використання алгоритмів, що можуть містити упередження чи призводити до дискримінації. У статті розглянуто питання дотримання принципів законності, пропорційності та підзвітності при впровадженні інноваційних технологій у сфері безпеки.

Ефективне використання міжнародної інформації із застосуванням штучного інтелекту потребує розробки чітких нормативно-правових рамок, які враховували б баланс між безпековими потребами та захистом прав і свобод людини. Шляхи удосконалення міжнародної координації у цій сфері, включаючи створення єдиних стандартів для алгоритмів обробки даних, впровадження механізмів незалежного аудиту та забезпечення прозорості роботи автоматизованих систем. Рекомендації спрямовані на підвищення рівня довіри громадськості до державних структур, які впроваджують штучний інтелект у правозастосування, та на формування правового середовища, здатного ефективно реагувати на виклики цифрової епохи.

Ключові слова: міжнародна інформація; штучний інтелект; міжнародне співробітництво; міжнародне публічне право; міжнародні організації; права людини; етичні стандарти; захист персональних даних.

Gabani I.I. International information and artificial intelligence in the law enforcement activities of the state.

The article presents a comprehensive study of the role of international information in the field of law enforcement, with an emphasis on current trends in the implementation of artificial intelligence technologies by state authorities. In the context of globalization and the increasing volume of transnational information flows, the rapid and effective exchange of data between law enforcement bodies of different countries becomes particularly important. Artificial intelligence serves as a tool capable of automating the analysis of large datasets, ensuring timely threat detection, and enhancing the efficiency of law enforcement activities. The article establishes that the integration of artificial

intelligence into international law enforcement cooperation encompasses the exchange of operational messages, detection and prevention of transnational crimes, as well as the analytical processing of information from both open and closed sources.

Special attention is devoted to the legal and ethical aspects of applying intelligent systems in law enforcement. The author analyzes international legal instruments regulating the use of artificial intelligence and the standards adopted by international organizations, including the United Nations, the Council of Europe, the European Union, Interpol, and Europol. The study identifies key risks associated with automated decision-making, among them potential violations of human rights and the use of algorithms that may contain biases or lead to discrimination. The article also addresses the principles of legality, proportionality, and accountability in the deployment of innovative technologies in the security domain.

The effective use of international information with the application of artificial intelligence requires the development of clear legal frameworks that balance security needs with the protection of human rights and freedoms. The paper outlines ways to improve international coordination in this area, including the creation of unified standards for data processing algorithms, the introduction of independent audit mechanisms, and the provision of transparency in the operation of automated systems. The recommendations aim to increase public trust in state institutions that employ artificial intelligence in law enforcement and to promote the formation of a legal environment capable of effectively responding to the challenges of the digital era.

Key words: international information; artificial intelligence; international cooperation; public international law; international organizations; human rights; ethical standards; personal data protection.

Постановка проблеми. Міжнародна інформація у правозастосуванні розглядається як сукупність інформації (даних), відомостей та аналітичних матеріалів, отриманих у результаті міждержавного обміну або з відкритих джерел, які використовуються з метою запобігання, виявлення та розслідування правопорушень [2; 3]. Її належне використання забезпечує своєчасне реагування на загрози, підвищує результативність правоохоронних заходів та сприяє зміцненню міжнародної безпеки [4].

Джерела міжнародної інформації у сфері правопорядку є багатокомпонентними і включають офіційні канали міждержавного співробітництва, діяльність міжнародних організацій таких як: Інтерпол, Європол, ООН та інші. Також звісно відкриті інформаційні ресурси, зокрема медіа та цифрові платформи [5, 6, с. 54]. Ефективність роботи з такими джерелами залежить не лише від правового регулювання їх використання, а й від технологічних можливостей обробки великих масивів даних [7, с. 135].

Інформаційний обмін виступає фундаментальною складовою боротьби з транснаціональною злочинністю, оскільки дозволяє виявляти міждержавні кримінальні мережі, простежувати транскордонні фінансові потоки, [8, с. 46] звісно технології розвиваються і з'являються різні інструменти, які важко відслідковувати, крипто валюта, до прикладу. Однак традиційні методи аналізу та обробки інформації в умовах зростаючого обсягу даних стають дедалі менш ефективними. Це зумовлює необхідність впровадження нових технологій, зокрема штучного інтелекту, здатного здійснювати швидкий і комплексний аналіз інформації (даних), підвищуючи точність та оперативність прийняття рішень у міжнародній правоохоронній взаємодії [9, с. 248; 10, с. 15].

Стаття спрямована на пошук та формування науково обґрунтованих пропозицій, здатних забезпечити баланс між ефективністю правоохоронної діяльності та дотриманням прав і свобод людини. Передбачається виявити найкращі міжнародні практики та визначити можливості їх імплементації у національні правові системи.

Мета дослідження є комплексний аналіз ролі міжнародної інформації у сфері правозастосування з урахуванням сучасних викликів і перспектив застосування штучного інтелекту державними органами та міжнародними структурами. У центрі уваги – вивчення того, як інтеграція інтелектуальних технологій може трансформувати механізми обміну, обробки та використання інформації (даних) у боротьбі з транснаціональною злочинністю, забезпечуючи при цьому баланс між ефективністю безпекових заходів та дотриманням фундаментальних прав і свобод людини [4; 7, с. 96].

Яким чином міжнародна інформація, що циркулює між державами, міжнародними організаціями, правоохоронними структурами та іншими суб'єктами, може бути ефективно структурована,

аналізована та інтерпретована за допомогою інструментів штучного інтелекту. Особливу увагу приділено виявленню переваг і ризиків використання автоматизованих алгоритмів у таких сферах моніторинг фінансових потоків та аналіз відкритих джерел [5; 6, с. 12; 10, с. 18].

Важливо розібратися, якою мірою існуюче міжнародно-правове регулювання відповідає викликам цифрової епохи, зокрема вимогам щодо захисту персональних даних, прозорості алгоритмів та недопущення дискримінаційних практик у процесі обробки інформації [3; 8, с. 48; 9, с. 20]. Визначення прогалин у нормативно-правовій базі, що регулює міжнародний інформаційний обмін та використання штучного інтелекту, дозволить сформулювати пропозиції щодо вдосконалення міжнародної координації та підвищення правової визначеності у цій сфері [7, с. 97; 9, с. 21].

Також важливим фактором є аналіз практичних прикладів використання штучного інтелекту у міжнародному правозастосуванні, зокрема досвіду Інтерполу, Європолу та національних правоохоронних органів, які вже впровадили інноваційні платформи для обробки великих масивів даних [5; 6, с. 13]. Це сприятиме кращому розумінню ефективності технологічних рішень, їхнього впливу на результативність оперативно-розшукової діяльності та потенційних обмежень, пов'язаних з правовими чи етичними бар'єрами [9, с. 186; 10, с. 17].

Таким чином, створення збалансованої політики у сфері міжнародного інформаційного обміну з використанням штучного інтелекту, яка б одночасно забезпечувала високий рівень безпеки, відповідає міжнародним стандартам та гарантувала захист прав людини [3; 7, с. 115; 9, с. 158].

Стан опрацювання проблематики. Сучасні наукові підходи до визначення міжнародної інформації ґрунтуються на її юридичному значенні. Я. Лазур та Б. Шандра [1] розглядають її як сукупність відомостей, що є критично важливими для реалізації міжнародних зобов'язань і забезпечення національної безпеки. З огляду на глобальний і транснаціональний характер сучасних інформаційних потоків, формується потреба в систематизації правових норм, що призводить до виокремлення міжнародного інформаційного права як окремої галузі.

Виклад матеріалу дослідження. Інтеграція технологій у кримінальну юстицію, значна увага в наукових дослідженнях приділяється питанню інтеграції штучного інтелекту у правозастосовну практику. Дослідження ОЕСР [9] та Агентства ЄС з питань основних прав [10] підкреслюють, що використання алгоритмічних систем потенційно може підвищити ефективність кримінальних розслідувань та прогнозування злочинності. Водночас, вони акцентують на існуючих ризиках, зокрема на упередженості алгоритмів, порушенні права на приватність і потенційній дискримінації.

У цьому контексті Б. Шандра та Н. Петрецька [8, с. 53] аналізують вплив цифрових технологій на міжнародну кримінальну юстицію. Вони зазначають, що автоматизовані системи для обробки доказів ефективно ідентифікують закономірності у великих масивах даних. Однак, необхідно здійснити верифікацію отриманих результатів і суворого дотримання процесуальних стандартів.

На міжнародному рівні нормативне регулювання інформаційного обміну здійснюється низкою ключових документів. Зокрема, Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності (2000 р.) та Будапештська конвенція про кіберзлочинність (2001 р.) [7; 8, с. 48] зобов'язують держави до оперативного обміну інформацією у кримінальних справах і взаємодії у сфері кібербезпеки.

Окрім того, дослідження Чен та Сюй (2021) та Бакстрем (2022) [9, с. 174] висвітлюють потенціал розвідки на основі відкритих джерел, як інструменту міжнародного правозастосування. Комбінація штучний інтелект та розвідка на основі відкритих джерел, що дозволяє ефективно виявляти транснаціональні злочинні мережі. Проте, цей підхід викликає дискусію щодо правомірності збору таких даних і їх прийнятності як доказів у судовому процесі.

Концептуальні основи та правові виклики у нашій вітчизняній юридичній доктрині дослідники, зокрема Г. Кохан [11] та О. Дорошенко [12], приділяють увагу концепції «цифрового суверенітету». Вона передбачає забезпечення державного контролю над критично важливою інформаційною інфраструктурою та алгоритмами, що застосовуються у сфері безпеки.

Світова наукова спільнота констатує відсутність єдиного міжнародного стандарту для використання штучного інтелекту у правоохоронній діяльності. Більшість досліджень фокусуються на аналізі окремих технічних або етичних аспектів, але не формулюють цілісної моделі регулювання. Цю прогалину намагаються заповнити Я. Лазур і Б. Шандра, які пропонують інтегровану концепцію, що поєднує міжнародно-правові норми з технічними стандартами функціонування алгоритмів [1]. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) [8; с. 47] та Агентство ЄС з питань основних прав (FRA) [10] розробляють рекомендації щодо прозорості, підзвітності

та незалежного аудиту таких систем, підкреслюючи, що впровадження технологій має відбуватися паралельно з формуванням правових та етичних рамок, здатних захистити права людини.

На практиці міжнародний інформаційний обмін активно здійснюється через діяльність спеціалізованих організацій. Інтерпол експлуатує систему I-24/7 [3], яка забезпечує обмін даними між правоохоронними органами понад 190 країн для розшуку осіб, розслідування фінансових злочинів і протидії тероризму. У межах Європол функціонує Європейська інформаційна система (EIS) [4], яка містить аналітичні інструменти для виявлення зв'язків між кримінальними справами в різних країнах-членах.

Розвідка на основі відкритих джерел у своїх звітах акцентує, що автоматизовані системи значно прискорюють ідентифікацію транскордонних злочинів, але вимагають посиленого кіберзахисту [2]. У цьому контексті Рада Європи [6] надає державам методичні рекомендації з обміну цифровими доказами, зокрема через спеціальну мережу, створену Будапештською конвенцією.

На рівні окремих країн інтеграція штучного інтелекту супроводжується пілотними проєктами. ОЕСР (2021) [7] зазначає, що деякі держави використовують алгоритми машинного навчання для прогнозування злочинності. Зокрема, Франція та Нідерланди розробляють системи прогнозу аналітики, а Канада – інструменти для розпізнавання образів у цифрових доказах.

Незважаючи на значні переваги, приклади з практики показують, що нерегульоване використання штучного інтелекту може призвести до зловживань, таких як необґрунтоване стеження або упереджена оцінка ризиків. Агентство ЄС з питань основних прав [8] наголошує на необхідності незалежного аудиту алгоритмів. Більшість міжнародних структур сходяться на думці, що впровадження технологічних інновацій має відбуватися поступово, із забезпеченням прозорості та підзвітності перед суспільством [3; 4; 7]. Це демонструє, що ефективна боротьба з транснаціональною злочинністю неможлива без одночасного захисту прав і свобод людини.

Висновки. Аналіз теоретичних і практичних аспектів використання міжнародної інформації у правозастосуванні із залученням технологій штучного інтелекту свідчить про наявність як значного потенціалу, так і суттєвих викликів. Академічні дослідження демонструють, що міжнародна інформація вже стала ключовим ресурсом у боротьбі з транснаціональною злочинністю, а ефективний обмін даними є визначальним чинником результативності правоохоронної діяльності.

Технології штучного інтелекту відкривають нові можливості для аналітики великих масивів даних, прогнозування злочинних дій, ідентифікації підозрюваних та автоматизації процесів збору доказів [6; 7]. На практиці це втілюється через такі платформи, як I-24/7 INTERPOL [3] та EIS EUROPOL [4], які поєднують інструменти автоматизованого пошуку та аналітики.

Разом із тим, впровадження штучного інтелекту міжнародному правозастосуванню супроводжується правовими та етичними ризиками: від загроз приватності до алгоритмічної упередженості. Рада Європи у Будапештській конвенції (2001) [5] наголошує на необхідності балансування між безпекою та правами людини. Таким чином, ключовим завданням є розробка універсальних стандартів регулювання, що забезпечували б сумісність технологій, правомірність збору даних та захист основоположних свобод.

Проведене дослідження дозволяє сформулювати низку узагальнень і рекомендацій.

- міжнародна інформація у правозастосуванні повинна розглядатися як стратегічний ресурс, доступ до якого регламентується як на національному, так і на міжнародному рівнях.
- інтеграція штучного інтелекту у правоохоронні процеси потребує поєднання технічних рішень із правовими гарантіями, зокрема запровадженням незалежного аудиту алгоритмів і механізмів підзвітності [7] [10].
- слід розширювати міжнародне співробітництво в частині кібербезпеки, обміну цифровими доказами та протидії використанню штучного інтелекту злочинними угрупованнями [5; 9].

Загалом, використання штучного інтелекту в обробці міжнародної інформації здатне значно підвищити ефективність розслідувань та профілактики злочинності, однак лише за умови чіткого дотримання міжнародно-правових норм і принципів.

У перспективі розвиток цієї сфери вимагатиме не тільки технологічних інновацій, але й оновлення довірливої бази, вироблення спільних етичних стандартів і забезпечення глобальної взаємодії між правоохоронними органами різних країн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Lazur, Y., Shandra, B. *International Information Law: Theory and Practice*. Uzhhorod : UzhNU Press, 2020. 312 p.
2. United Nations. *International cooperation in criminal matters*. UNODC, 2022. Режим доступу: <https://www.unodc.org> (дата звернення: 10.08.2025).
3. INTERPOL. *Information Exchange and Criminal Intelligence*. URL: <https://www.interpol.int> (дата звернення: 08.08.2025).
4. Europol. *Data Protection and Information Management*. URL: <https://www.europol.europa.eu> (дата звернення: 08.08.2025).
5. Council of Europe. *Convention on Cybercrime (Budapest Convention)*, 2001. URL: <https://www.coe.int> (дата звернення: 08.08.2025).
6. OECD. *Artificial Intelligence in Law Enforcement*. Paris : OECD Publishing, 2021. 54 p.
7. European Union Agency for Fundamental Rights. *Getting the future right: Artificial intelligence and fundamental rights*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2020. 148 p.
8. Shandra, B., Petretska, N. *International Criminal Justice and Digital Technologies*. *Trnava University Law Review*, 2023. Vol. 17(2). P. 45–63.
9. Chen, H., & Xu, J. *Artificial Intelligence for Social Network Analysis and Criminal Investigation*. New York : Springer, 2021. 278 p.
10. Bäckström, T. AI Ethics in Law Enforcement: Risks and Opportunities. *Journal of International Law and Technology*, 2022. Vol. 5(1). P. 1–22.
11. Кохан Г. Цифровий суверенітет у міжнародному праві. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 224 с.
12. Дорошенко О. Міжнародно-правові стандарти у сфері штучного інтелекту. Харків: Право, 2022. 196 с.